

Asia: VN/11996/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain 126 §:n kumoamisesta ja laiksi eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain 126 §:n kumoamisesta ja laiksi eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Oulun Animalia vastustaa esitettyä luonnosta, jossa poistettaisiin porsaiden kirurgisen kastraation kieltoa koskeva 126 § eläinten hyvinvointilaista. Vuonna 2022 toteutetussa kyselytutkimuksessa 62 prosenttia suomalaisista kannatti porsaiden kastraation lopettamista. Kirjoitushetkellä yli 20 000 suomalaista on allekirjoittanut Animalian vetoimuksen kastraatiokiellon peruuttamista vastaan. Sikojen kasvatusta ilman kastraatiota ei myöskään ole uusi ilmiö, vaan sitä harjoitetaan jo esimerkiksi Alankomaissa, Isossa-Britanniassa, Espanjassa, Portugalissa ja Kreikassa. Espanjasta ja Hollannista myös viedään kastroimatonta sianlihaa ulkomaille.

Suomalaisten enemmistön näkemys sopii yhteen eläinten hyvinvointitutkimuksen ja aiempien selvitysten kanssa. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisussa ”Porsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumista valmistelevan työryhmän loppuraportti” (2023:16) todetaan seuraavaa: “[p]orsaiden kastraatio on toimenpiteenä hyvin kivulias. Se tehdään hyvin nuorille eläimille, joilla ei nykytiedon mukaan ole taitoja hallita kipua psyykkisellä tasolla ja voimakas kipukokemus voi olla niiden fysiologiaa muuttava tekijä. Varsinaisen toimenpiteen jälkeinen kipu jatkuu useita päiviä. Suomalaisen tutkimuksen (FINCAS-hanke) mukaan porsaiden kastraatio aiheuttaa myös koko pahnueen ja emon käyttäytymisen muutoksen pidemmäksi aikaa.”

Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen EFSA on vuonna 2022 antamassaan tieteellisessä raportissa sikojen hyvinvoinnista todennut, että porsaiden kirurginen kastroidi ilman anestesiaa aiheuttaa kipua kaiken ikäisille porsaille ja sillä on lyhyen ja keskipitkän aikavälin kielteisiä

hyvinvointivaikutuksia, kuten pehmytkudosvaurioita ja ihovaurioita, käsittelystä aiheutuva stressiä, pelkoa ja kipua. EFSA:n mukaan kirurgisesta kastratiosta luopuminen on suositeltavaa eläinten hyvinvoinnin kannalta, ja ensisijaiseksi vaihtoehdoksi suositellaan immunokastratiota. Myös Suomen Eläinlääkäriliitto kannattaa porsaiden kirurgisen kastration kieltoa.

Hallituksen esityksen luonnoksessa ei kiistetä kastration haitallisia vaikutuksia porsaiden hyvinvointiin. Hallituksen esityksen kohdassa 5.1. todetaan seuraavasti: “[k]iellon säilyttäminen olisi perusteltua porsaiden hyvinvoinnin parantamiseksi. Lisäksi se voisi mahdollisesti parantaa tuottajien asemaa taloudellisesti.” Hallituksen luonnoksessa käydään läpi kastratiokiellon potentiaalisia haitallisia ja hyödyllisiä taloudellisia vaikutuksia sianlihan tuottajille. Hyötyjä saavutettaisiin kastroimattomien sikojen tehokkaammalla rehuhyötysuhteella, nopeutetulla tuotantokierrolla ja sillä, ettei tuottajan tarvitse käyttää aikaa tai rahaa kastration toteuttamiseen. Arvio haitallisista taloudellisista vaikutuksista perustuu lihateollisuuden näkemykseen, jossa 75 % arvioiduista kuluista aiheutuu viennin heikentymisestä. Kuluttajien huoli tuotantoeläinten oloista kasvaa jatkuvasti globaalisti, minkä lisäksi kastratiokiello olisi tulossa voimaan vasta 10 vuoden päästä. Näkemys siitä, että 10 vuoden päästä eläinten hyvinvointivaatimukset olisivat viennin este, on parhaimmillaankin epävarma oletus.

Lakiesityksen kielteiset vaikutukset porsaiden hyvinvointiin ovat siis selvät, mutta taloudelliset vaikutukset epävarmoja. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on rahoittanut Luonnonvarakeskuksen 31.5.2026 päättyvää hanketta, jonka lopuksi arvioidaan muun muassa karjuporsaiden kastration vaihtoehtojen taloudelliset ja tuotannolliset vaikutukset tuotantoketjussa. Silti kastratiokiello tahdotaan perua ennen tämän hankkeen tulosten selviämistä.

Hallituksen esityksen luonnoksessa kastratiokiellon perumista perustellaan sekä huoltovarmuudella että viennin edistämisellä. Lihantuotanto ei kuitenkaan ole realistinen tapa turvata huoltovarmuutta, sillä se perustuu resurssien tehottomaan käyttöön. Suurin osa Suomen pelloista tuottaa rehua tuotantoeläimille minkä lisäksi rehua tuodaan ulkomailta. Tällainen toiminta on mahdollista vauraassa valtiossa rauhan aikana, mutta kriisitilanteessa tuotannon tulee olla tehokkaampaa. Esimerkiksi Anneli Pranttila on väitöskirjassaan “Rintamamiesten muonitus Suomessa sotavuosina 1939 - 1945” käsitellyt millaista ruokaa sodan aikana pystyttiin tosiasiallisesti tuottamaan. Väitöskirjan johtopäätöksissä todetaan: “[v]iljatuotteet olivat rintamaruoan perusta. Leipä oli valtaosalta kuivaa ruisleipää, puuro täysjyväviljaa ja keitoissa viljanjyviä, herneitä, papuja ja makaronia perunan puutteessa. kasviksia oli niukasti, lähinnä perunaa sekä syyspuolella vuotta lanttua, porkkanaa, kaalia ja sipulia. Eläinkunnan tuotteiden (lihan, kalan, juuston) annokset olivat pieniä. Maitoa oli harvoin käytettävänä.” Eläinten hyvinvoinnista ei siis tulisi joustaa kriisitilanteissa epärealistisen tuotannon ylläpitämiseksi. Lisäksi tulisi huomioida sikojen olevan tietoisia olentoja, joilla on itseisarvo.

Edellä mainituista perusteista johtuen katsomme, että porsaiden kirurgisen kastration kiello tulee pitää eläinten hyvinvointilaissa ja siten perua esitys tämän pykälän osalta. Vasta viime vuonna voimaan tulleen eläinten hyvinvointilain avaaminen ja kastratiokiellon peruminen eivät anna kuvaa, että Suomi haluaa aidosti edistää eläinten hyvinvointia.

Kanninen Roope
Oulun Animalia